

היום נלמד בעזרת ה':

נזיר דף י

**משנה: כך היא הגי' לפי פירוש הרא"ש - אמר: 'אמרה פרה זו הריני נזירה אם עומדת אני', 'אמרה הדלת הזו הריני נזירה אם נפתחת אני' וכו': כל המשנה תבואר בגמ'.
גמרא: פרה מי קא משתעיא? וכי פרה יכולה לדבר ולומר שהיא נזירה וכו'?**

רמי בר חמא מתרץ: מדובר שהיתה לפניו פרה רובצת, ואמר - 'פרה זו חושבת שאינה יכולה לעמוד, הריני נזיר מבשרה אם היא תעמוד מאליה' [וכן אמר שהדלת חושבת שלא תוכל להיפתח, הריני נזיר ממנה אם תפתח], ולבסוף היא עמדה מאליה, לדעת ב"ש למרות שהוא נזיר מבשרה הוא נזיר גמור כמו האומר 'הריני נזיר מן הגרוגרות', ולדעת ב"ה אינו נזיר. [ורבי יהודה אומר שב"ש וב"ה לא נחלקו לגבי נזיר כלל, אלא מדובר שאמר שהפרה תהיה עליו כקרבתן אם תעמוד, שלדעת ב"ש היא נאסרת עליו מדין נדר].

והא אמרוהו ב"ש חדא זימנא? והרי ב"ש כבר אמרו את הדין הזה (= שהמקבל נזירות בדבר שלא שייך בו נזירות כגון שנזר מגרוגרות הרי הוא נזיר), ומדוע צריכים לומר זאת שוב?

בבא מתרץ: תרתי תלת: כלומר הם היו צריכים להשמיע לנו את מחלוקתם בשנים ושלושה מקומות (= גרוגרות, פרה, דלת). **הגמ' מבארת:**

וצריכי וכו': אם הם היו נחלקים רק בגרוגרות, היה מקום לחשוב שרק שם ב"ש סוברים שהוא נזיר, לפי שגרוגרות עלולות להתחלף בענבים דהיינו שהוא טעה ובמקום לומר 'ענבים' יצא מפיו 'גרוגרות', אבל בשר לא מתחלף בענבים ואנשים לא אומרים 'בשר' במקום 'ענבים' ולא חלה עליו נזירות, לכן הם השמיעו לנו את מחלוקתם אף בפרה רובצת.

ואם הם היו חולקים רק בבשר, היה מקום לחשוב שרק במקרה זה הוא נזיר לפי שדרך בשר ויין להיות יחד בסעודה, ויתכן שטעה והחליף ובמקום לומר 'יין' אמר 'בשר', אבל

(המשך בדף הבא ↓)

גרוגרות ודבילה שאין דרכן להיות יחד בסעודה אין דרכו של אדם לטעות ולהחליף, קמ"ל שגם בזה הוא נזיר.

ואם הם היו חולקים בגרוגרות ובשר היה מקום לחשוב שרק במקרים אלו ב"ש חולקים על ב"ה, אבל במקרה שאמר 'הריני נזיר מהדלת' ב"ש מודים לב"ה שאינו נזיר לפי שאין דרך לטעות ולומר 'דלת' במקום 'ענבים', קמ"ל שאף בזה הם חולקים.

ואם הם היו חולקים רק בדלת היה מקום לחשוב שרק בזה ב"ה חולקים וסוברים שאינו נזיר, לפי שאין דרך לטעות ולומר 'דלת' במקום 'ענבים', אבל בגרוגרות ובשר שיש מקום לטעות ביניהם ליין אולי הם מודים לב"ש, קמ"ל שלא.

אמר רבא: לפי הפירוש של רמי בר חמא קשה מדוע לא כתוב במשנה 'שהפרה עמדה מאליה'?

אלא **אמר רבא הפירוש במשנה כך הוא:** הפרה היתה רבוצה לפניו ואמר: 'הפרה חושבת שהיא לא יכולה לעמוד (כנ"ל), **והרי הפרה עלי קרבן נזיר**'. ובה נחלקו ב"ש וב"ה האם הוא מקבל בכך נזירות או לא. וכפי שתבאר הגמרא לקמן, אלא שהגמרא לא נותנת לרבא לסיים את דבריו ומקשה עליו:

פירוש זה מתאים רק לפרה שיכול להביאה לקרבן, אך לא לדלת שאינה יכולה להיות קרבן?

אלא אמר רבא הפירוש כך: הפרה היתה רבוצה לפניו ואמר 'אמרה פרה זו' = הפרה חושבת שהיא לא יכולה לעמוד בין מעצמה בין על ידי אחרים, 'הריני נזירה אם (לא) עומדת' = **הריני נזיר מין בשבילה** אם לא תעמוד. ולבסוף עמדה הפרה מאליה.

(ואפילו שיש כאן תוספת המילה 'לא' - אין זה קושיא כי מצוי הדבר שהתנא מדלג על מילה, אבל לפי הפירוש של רמי בר חמא המילה 'ממילא' היא חלק עיקרי בענין, ולא יתכן שהתנא ידלג עליה -רא"ש).

ועל זה נחלקו ב"ש וב"ה. לדעת ב"ש גילוי דעתו ('תורפיה' = מלשון 'תורף' השטר / הדבר) של האיש בדבריו, שהוא בעצמו יעמידנה, ואם לא יעשה זאת יהא נזיר. ומכיון שלבסוף לא העמידה אע"פ שהיא עמדה מעצמה הרי הוא נזיר. אבל לדעת ב"ה גילוי דעתו של האיש שהיא תפסיק את הרביצה שלה ותעמוד על רגליה, ומכיון שלבסוף עמדה אינו נזיר.

(וכן בדלת. אמר: 'הדלת הזו סבורה שאינה יכולה להיפתח, ואני נזיר מיין בשבילה אם לא תיפתח', ולבסוף היא נפתחה מאליה. נחלקו ב"ש וב"ה האם עיקר כונתו שהוא יפתח אותה או שהיא לא תישאר סגורה).

קושיא: אי הכי אימא סיפא: אם כן קשים דבריו של רבי יהודה במשנה: שב"ש דברו רק באופן שפירש את דבריו שכוונתו היתה לאסור את הפרה עליו כקרבן. והרי לפי פירושו של רבא הוא לא מתפיס בפרה שום דבר, כלומר הוא בכלל לא נודר ממנה, אלא הוא אומר במפורש 'הריני נזיר מיין'?

אלא כגון דאמר: שאמר **'הריני נזיר מבשרה'**. וכך פירוש המשנה: הפרה הזו סבורה שהיא אינה יכולה לעמוד בין מעצמה בין מאחרים, 'הריני נזירה' = נזיר מבשרה אם (לא) עומדת. ולבסוף היא עמדה מאליה. נחלקו ב"ש וב"ה מה היתה עיקר כוונתו האם להעמידה בעצמו או שלא תהיה רבוצה ככ"ל.

(וכן בדלת. אמר: 'הדלת הזו סבורה שאינה יכולה להיפתח, ואני נזיר ממנה אם לא תיפתח', ולבסוף היא נפתחה מאליה. נחלקו ב"ש וב"ה האם עיקר כונתו שהוא יפתח אותה או שהיא לא תישאר סגורה).

קושיא: וב"ה סברי אי לא קמת הוי נזיר: וכי בית הלל שסוברים שאם הפרה לא היתה קמה הוא היה נעשה נזיר? והרי הוא נדר נזירות מבשרה, ודעת בית הלל שהנודר נזירות מדבר שאינו שייך בנזירות - כגון גרוגרות וכן פרה או דלת - הנזירות אינה חלה כלל (כמבואר לעיל בדף ט).

תירוץ: לטעמייהו דב"ש קאמרי: באמת ב"ה סוברים שבכל מקרה אינו נזיר, רק הם אומרים לב"ש: לשיטתכם שהנודר נזירות מגרוגרות נעשה נזיר - כאן עליכם להודות לנו שלא נעשה נזיר. משום שעיקר כוונתו היתה שהפרה לא תישאר רבוצה - והרי היא עמדה מאליה. וב"ש עונים להם: לא, עיקר כונתו היתה שהוא יעמיד אותה, ומכיון שעמדה מעצמה הנזירות שלו חלה.